

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 3/2009

Warszawa, marzec 2009

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

1

<p>Wyrok ETS 19 marca 2009 r. C-143/08 Komisja przeciwko Polsce</p>
<p><i>Język postępowania:</i> polski <i>Postępowanie:</i> skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (art. 226 TWE)</p>
<p>Słowa kluczowe:</p> <p>Dyrektywa 2006/73 wprowadzająca środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy – Brak transpozycji we wskazanym terminie</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ocena wystąpienia uchybienia obowiązków traktatowych powinna być dokonywana według stanu faktycznego w państwie członkowskim w chwili upływu terminu określonego w uzasadnionej opinii (dwa miesiące licząc od dnia 29 czerwca 2007 r.), a zmiany, które nastąpiły w okresie późniejszym, nie mogą być uwzględniane przez ETS.2. Poprzez nieprzyjęcie w przewidzianym terminie wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych koniecznych do wykonania dyrektywy Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającej środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy wymienionej dyrektywy.
<p>Linki:</p> <p><u>Tekst wyroku:</u> http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909680C19080143&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET (jęz. polski) http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909680C19080143&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET (jęz. francuski)</p>

Wyrok ETS (wielka izba)
10 marca 2009 r.
C-345/06
Heinrich

Język postępowania: niemiecki
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Unabhängiger Verwaltungssenat im Land Niederösterreich (Austria)
Rzecznik generalny: Eleanor Sharpston (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Artykuł 254 ust. 2 TWE (publikacja rozporządzeń i dyrektyw w Dz. Urz. UE) – Rozporządzenie nr 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji – Artykuł 2 ust. 3 – Rozporządzenie nr 622/2003 ustanawiające środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych standardów dotyczących bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego – Bezpieczeństwo lotnictwa – Załącznik – Lista przedmiotów zakazanych na pokładzie statków powietrznych – Brak publikacji – Moc wiążąca

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zasada pewności prawa wymaga w szczególności, aby dane uregulowanie wspólnotowe umożliwiało zainteresowanym dokładne zapoznanie się z zakresem obowiązków, które na nich nakłada. Jednostki powinny bowiem mieć możliwość jednoznacznego poznania swoich praw i obowiązków i podjęcia w związku z tym odpowiednich działań. Dotyczy to także sytuacji, gdy uregulowanie wspólnotowe zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia środków nakładających obowiązki na jednostki. Środki podejmowane przez państwa członkowskie w wykonaniu prawa wspólnotowego powinny respektować ogólne zasady prawa wspólnotowego.
2. Załącznik do rozporządzenia Komisji (WE) nr 622/2003 z dnia 4 kwietnia 2003 r. ustanawiającego środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych standardów dotyczących bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 68/2004 z dnia 15 stycznia 2004 r., który nie został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, nie ma mocy wiążącej w zakresie, w którym zmierza do nałożenia obowiązków na jednostki.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909689C19060345&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79909689C19060345&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909689C19060345&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919589C19060345&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79919589C19060345&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

Komunikat prasowy:

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_43789/cp090020pl

(jęz. polski)

3

Wyrok ETS (wielka izba)

10 marca 2009 r.

C-169/07

Hartlauer

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Verwaltungsgerichtshof (Austria)

Rzecznik generalny: Yves Bot (język opinii: francuski)

Słowa kluczowe:

Swoboda przedsiębiorczości – Zabezpieczenie społeczne – Krajowy system opieki zdrowotnej finansowany ze środków państwowych – Zezwolenie na utworzenie prywatnej przychodni świadczącej ambulatoryjną opiekę dentystyczną – Kryteria służące do oceny zapotrzebowania na utworzenie zakładu opieki zdrowotnej – Zapewnienie opieki medycznej lub szpitalnej odpowiedniej jakości, zrównoważonej i dostępnej dla wszystkich – Zapobieganie ryzyku poważnego naruszenia równowagi finansowej systemu zabezpieczenia społecznego

Główne tezy uzasadnienia:

Przepisy art. 43 i art. 48 TWE sprzeciwiają się przepisom krajowym, zgodnie z którymi do utworzenia prywatnego zakładu opieki zdrowotnej w formie samodzielnego ambulatorium dentystycznego wymagane jest uzyskanie zezwolenia, a zezwolenia tego nie udziela się, jeżeli w związku z istniejącą już ofertą świadczeń lekarzy, którzy zawarli umowy z kasami chorych, nie ma zapotrzebowania uzasadniającego utworzenie takiego zakładu. Dotyczy to sytuacji, gdy wymienione przepisy nie poddają powyższemu reżimowi prawnemu w równym stopniu praktyk grupowych i nie formułują przesłanki mogącej w dostateczny sposób zakreślić ramy swobody oceny władz krajowych.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909689C19070169&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79909689C19070169&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909689C19070169&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919090C19070169&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919090C19070169&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

Komunikat prasowy:

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_35040/cp090021pl

(jęz. polski)

4

Wyrok ETS
5 marca 2009 r.
C-222/07
UTECA

Język postępowania: hiszpański

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Tribunal Supremo (Hiszpania)

Rzecznik generalny: Juliane Kokott (język opinii: niemiecki)

Słowa kluczowe:

Artykuł 12 TWE – Zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową – Podstawowe swobody gwarantowane przez TWE – Artykuł 87 WE – Pomoc państwa – Dyrektywa 89/552/EWG – Wykonywanie telewizyjnej działalności transmisyjnej – Obowiązek przeznaczania przez operatorów telewizyjnych pewnej części przychodu operacyjnego na finansowanie europejskich filmów kinowych i telewizyjnych (produkcja filmów, których językiem oryginału jest jeden z języków urzędowych Królestwa Hiszpanii, tworzonych głównie przez hiszpański przemysł filmowy)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Dyrektywa Rady 89/552 dotycząca wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (art. 3) oraz art. 12 TWE nie sprzeciwiają się zobowiązaniu, w myśl prawa krajowego, operatorów telewizyjnych do przeznaczania 5% ich przychodów na finansowanie europejskich filmów kinowych oraz filmów telewizyjnych, a dokładniej 60% z tych 5% na utwory, których językiem oryginału jest jeden z języków urzędowych tego państwa członkowskiego.
2. Przyjęte przez państwo członkowskie rozwiązanie, takie jak opisane wyżej, nie stanowi pomocy państwa na rzecz przemysłu filmowego tego państwa członkowskiego w rozumieniu art. 87 TWE.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909694C19070222&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909694C19070222&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919095C19070222&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79919095C19070222&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

Komunikat prasowy:

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_34827/cp090018pl

(jęz. polski)

Strasburg

1

Wyrok ETPC
31 marca 2009 r.
sygn. 21022/04
Natunen przeciwko Finlandii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w związku z art. 6 ust. 3 lit. b (prawo do czasu i możliwości przygotowania obrony) EKPC
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.500 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Nieujawnienie obronie materiałów dowodowych zawierających informacje, które mogłyby umożliwić oskarżonemu oczyszczenie się z zarzutów lub uzyskanie zmniejszenia kary, oznacza odmowę stworzenia mu możliwości do przygotowania obrony, a zatem naruszenie art. 6 ust. 3 lit. b EKPC. Można jednak wymagać od oskarżonego podania powodów żądania dostępu do materiału dowodowego; ocena zasadności żądania należy do sądu.
2. W niniejszej sprawie przedwczesne zniszczenie niejawnego materiału dowodowego wynikało z regulacji ustawowej, a nie z niewłaściwego działania władz, które były zobowiązane prawem do zniszczenia nagrań z podsłuchów. W uzasadnieniu do rządowego projektu nowelizacji kwestionowanej ustawy zastrzeżenia budziła możliwość zniszczenia informacji wskazujących na niewinność oskarżonego przed zakończeniem postępowania karnego. Stosowna nowelizacja ustawy została jednak dokonana dopiero po zniszczeniu materiałów dowodowych dotyczących skarżącego. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w związku z art. 6 ust. 3 lit. b (prawo do czasu i możliwości przygotowania obrony) EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72428&sessionId=25253315&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

2

Wyrok ETPC
31 marca 2009 r.
sygn. 14612/02
Wiktorko przeciwko Polsce

Sentencja:

Naruszenie art. 3 EKPC (zakaz tortur) w zakresie gwarancji materialnych – jednogłośnie
Naruszenie art. 3 EKPC (zakaz tortur) w zakresie gwarancji proceduralnych – 5 głosami przeciwko 2
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 7.000 EUR – 6 głosami przeciwko 1

Główne tezy uzasadnienia:

1. Orzecznictwo ETPC dotyczące kontroli osobistej (ogłędzin ciała) znajduje zastosowanie także w sytuacjach, gdy skarżącemu polecono się rozebrać (w niniejszej sprawie: w kontekście zatrzymania w izbie wytrzeźwień). Choć kontrola osobista (ogłędziny ciała) może być konieczna w celu zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie karnym lub zapobiegania przestępczości i naruszeniom porządku, powinna być przeprowadzona we właściwy sposób i musi być uzasadniona. Skarżąca została rozebrana przez trzech pracowników izby wytrzeźwień – jedną kobietę i dwóch mężczyzn. Naruszyło to godność skarżącej tym bardziej, że wspomniani dwaj mężczyźni rozebrali ją siłą.
2. Trybunał uznaje, że agresywne zachowanie osoby znajdującej się w stanie upojenia alkoholowego może uzasadniać zastosowanie wobec niej pasów ograniczających pod warunkiem, że okresowo kontroluje się stan takiej unieruchomionej osoby. W niniejszej sprawie nie uzasadniono konieczności unieruchomienia skarżącej przez dziesięć godzin. Musiało to wywołać u niej poważną dolegliwość i dyskomfort fizyczny. Taki poziom cierpienia jest równoznaczny z naruszeniem art. 3 EKPC (zakaz tortur).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int//tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72459&sessionId=25253315&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

3

Wyrok ETPC

31 marca 2009 r.

sygn. 44399/05

Weller przeciwko Węgrom

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego)

Zasądzone odszkodowanie (art. 41 EKPC): 720 EUR za szkodę majątkową; 1.500 EUR za szkodę niemajątkową

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zasiłek macierzyński jest wypłacany po urodzeniu dziecka. Beneficjentami zasiłku mogą być rodzice adopcyjni, opiekunowie, a w szczególnych okolicznościach także ojcowie. Świadczy to o tym, że celem zasiłku jest wspieranie nowonarodzonych dzieci oraz całych rodzin, które się nimi opiekują, nie zaś wyłącznie przynoszenie ulgi w trudnościach związanych z urodzeniem dziecka przez matkę. W konsekwencji sytuacja skarżących – ojca oraz dwójki jego dzieci – jest porównywalna z sytuacją rodzin i członków tych rodzin, którym przysługuje zasiłek macierzyński.
2. Choć między matką a ojcem dziecka mogą występować różnice w zakresie relacji z dzieckiem, oboje rodzice są w podobnej sytuacji jeśli chodzi o opiekę nad dzieckiem.
3. Władze krajowe nie przedstawiły żadnego obiektywnego i racjonalnego uzasadnienia generalnego wyłączenia naturalnych ojców dzieci z grupy osób uprawnionych do zasiłku

macierzyńskiego mającego na celu wspieranie osób opiekujących się nowonarodzonymi dziećmi. Doszło do naruszenia prawa skarżącego ojca dziecka do poszanowania jego życia rodzinnego (dyskryminacja).

4. Ustawa węgierska przyznaje prawo do zasiłku macierzyńskiego rodzinie z dzieckiem, którego matką jest obywatel węgierski, zaś ojcem obywatel innego państwa. Zasiłek nie przysługuje jednak gdy matka nie jest obywatelką węgierską, zaś ojciec posiada obywatelstwo węgierskie. Trybunał nie dostrzega żadnego rozsądnego uzasadnienia takiego zróżnicowania – stanowi ono niezgodną z EKPC dyskryminację.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72455&sessionId=25291255&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

4

Wyrok ETPC
31 marca 2009 r.
sygn. 38224/03

Sanoma Uitgevers B.V. przeciwko Holandii

Sentencja (4 głosami przeciwko 3):

Brak naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Ochrona dziennikarskich źródeł informacji jest jednym z podstawowych warunków wolności prasy. Bez tej ochrony informatorzy mogą zostać zniechęceni do wspierania prasy w informowaniu opinii publicznej o sprawach mających publiczne znaczenie. Ze względu na wagę dziennikarskich źródeł informacji dla wolności prasy w społeczeństwie demokratycznym oraz potencjalny efekt mrozący (*chilling effect*) nakazu ujawnienia źródła wspomniany nakaz narusza art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi), chyba że jest uzasadniony przemożnymi wymogami interesu publicznego (*overriding requirement in the public interest*).
2. Skarżący wydawca tygodnika został zobowiązany do wydania organom ścigania materiałów zawierających zdjęcia umożliwiające identyfikację uczestników nielegalnego rajdu samochodowego oraz samochodów biorących udział w rajdzie. Władze krajowe mogą ważyć konkurencyjne interesy związane ze ściganiem przestępstw oraz z ochroną dziennikarskich źródeł informacji. Czyniąc to władze powinny uwzględnić w szczególności: charakter i wagę przestępstw, charakter i treść żądanych informacji, istnienie alternatywnych możliwości uzyskania stosownych informacji oraz ograniczenia w uzyskiwaniu przez władze stosownych materiałów i w posługiwaniu się nimi. W niniejszej sprawie żądane informacje miały służyć identyfikacji sprawców poważnego przestępstwa związanego z wyrywaniem bankomatów ze ścian budynków za pomocą ładowarki łopatkowej. Sprawcy tych czynów posługiwali się bronią. Dopiero potencjalne użycie śmiertelnej broni skłoniło organy ścigania do żądania od skarżącego wydawcy stosownych informacji umożliwiających identyfikację sprawców przestępstwa. Brak było alternatywnych możliwości zdobycia potrzebnych informacji. Nic nie wskazuje na to, że

władze wykorzystały uzyskane informacje w innym celu, niż ściganie wspomnianego przestępstwa. Można uznać, że informatorów dziennikarza nie spotkały nieprzyjemności w związku z nielegalnym rajdem samochodowym. W szczególnych okolicznościach sprawy ingerencja w wolność wypowiedzi w zakresie ochrony dziennikarskich źródeł informacji była podyktowana odpowiednimi i dostatecznymi względami i była proporcjonalna do realizowanych celów. Nie doszło do naruszenia art. 10 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72422&sessionId=25291255&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

5

Wyrok ETPC

24 marca 2009 r.

sygn. 11818/02

Moisiejew przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 2 EKPC (prawo do życia) na skutek nieprzeprowadzenia przez władze szybkiego i skutecznego śledztwa w sprawie okoliczności śmierci syna skarżącej w izbie wytrzeźwień

Naruszenie art. 2 EKPC (prawo do życia) w związku ze śmiercią syna skarżącej w izbie wytrzeźwień

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 20.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 2 ust. 1 EKPC (prawo do życia) zobowiązuje państwa nie tylko do powstrzymywania się od umyślnego i niezgodnego z prawem pozbawiania życia, lecz także do podejmowania stosownych działań w celu ochrony życia osób znajdujących się pod jurysdykcją państw. Osoby pozbawione wolności znajdują się w trudnej sytuacji – władze mają obowiązek je chronić. W sytuacji, gdy dana osoba w dobrym stanie zdrowia zostaje pozbawiona wolności i stwierdza się u niej uszczerbek na zdrowiu w momencie zwolnienia, na państwie ciąży obowiązek wiarygodnego wyjaśnienia w jaki sposób doszło do uszczerbku.
2. Artykuł 2 EKPC zobowiązuje państwo do zagwarantowania prawa do życia poprzez ustanowienie efektywnych przepisów prawnych o charakterze prewencyjnym (odstraszającym) oraz zapewnienie egzekwowania prawa poprzez zapobieganie, eliminowanie i karanie naruszeń wymienionych przepisów. Pozytywne obowiązki państwa na gruncie art. 2 EKPC rodzą konieczność wykazania zdolności krajowego systemu prawnego do egzekwowania prawa karnego w stosunku do tych, którzy niezgodnie z prawem pozbawiają życia innych. Efektywne śledztwo, którego wymaga art. 2 EKPC, służy utrzymaniu przekonania opinii publicznej, że władze zapewniają rządy prawa, zapobieganiu powstania wrażenia udziału władz w niezgodnych z prawem działaniach lub tolerowania takich działań, zagwarantowaniu efektywnego stosowania prawa krajowego chroniącego życie, oraz zapewnieniu odpowiedzialności organów

i funkcjonariuszy państwowych za śmierć, która miała miejsce w sferze objętej ich kompetencją. Na wszystkich etapach postępowania karnego, w tym na etapie śledztwa i procesu, muszą być wypełniane pozytywne obowiązki państwa wynikające z art. 2 EKPC. Choć nie ma bezwzględnego wymogu, aby wszystkie oskarżenia kończyły się skazaniem, sądy krajowe w żadnym wypadku nie powinny pozwalać na to, by przestępstwa zagrażające życiu pozostawały bez kary. Postępowanie powinno toczyć się sprawnie i rozsądnie szybko. Uchybienia w śledztwie, które podważają możliwość ustalenia okoliczności sprawy lub osoby sprawcy, mogą być niezgodne z wymogiem efektywności prowadzenia postępowania karnego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24831&sessionId=25328931&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

6

Wyrok ETPC
17 marca 2009 r.
sygn. 22945/07

Houtman i Meeus przeciwko Belgii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 5 EKPC (prawo do odszkodowania za niezgodne z prawem zatrzymanie lub aresztowanie)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie dla drugiego skarżącego
Zasadzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR dla pierwszej skarżącej

Główne tezy uzasadnienia:

Stanowisko sądu krajowego, zgodnie z którym umieszczenie skarżącej na obserwacji w szpitalu psychiatrycznym było celowe i uzasadnione jej stanem zdrowia, stanowiło w ocenie tego sądu uzasadnienie *a posteriori* decyzji o obserwacji psychiatrycznej podjętej z naruszeniem procedury przewidzianej prawem. Sądy krajowe odmówiły przyznania zadośćuczynienia ze względu na brak związku przyczynowego między naruszeniem procedury a domniemaną krzywdą. W ocenie ETPC stwierdzenie przez sąd naruszenia procedury prowadzi do uznania, że skarżąca została pozbawiona wolności z naruszeniem art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Rodzi to, zgodnie z orzecznictwem ETPC, bezpośrednio prawo do naprawienia szkody. Odmawiając skarżącej odszkodowania sądy krajowe nie interpretowały i nie stosowały prawa krajowego w świetle 5 ust. 1 EKPC. Doszło do naruszenia art. 5 ust. 5 EKPC (prawo do odszkodowania za niezgodne z prawem zatrzymanie lub aresztowanie).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72369&sessionId=25328931&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

7

<p>Wyrok ETPC 10 marca 2009 r. sygn. 4317/04 Kaźmierczak przeciwko Polsce</p>
<p>Sentencja (jednogłośnie):</p> <p>Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania) Naruszenie art. 6 ust. 2 EKPC (domniemanie niewinności) Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie</p>
<p>Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:</p> <p>1 rok, 11 miesięcy i 7 dni</p>
<p>Linki:</p>
<p><u>Tekst wyroku:</u></p> <p>http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24768&sessionId=25328931&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)</p>

8

<p>Wyrok ETPC 10 marca 2009 r. sygn. 44256/06 Turan Cakir przeciwko Belgii</p>
<p>Sentencja (jednogłośnie):</p> <p>Naruszenie art. 3 EKPC (zakaz tortur) w aspekcie materialnym i proceduralnym Naruszenie art. 3 EKPC (zakaz tortur) w aspekcie proceduralnym, w związku z art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) oraz art. 3 EKPC (zakaz tortur) w związku z art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 15.000 EUR</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>W sytuacji, gdy funkcjonariusz państwa jest oskarżony o czyny niezgodne z art. 3 EKPC (zakaz tortur), nie powinno się dopuszczać do przedawnienia ścigania lub karania ani pozwalać na stosowanie amnestii lub łaski. W żadnym wypadku władze krajowe nie powinny stwarzać wrażenia, że są gotowe pozostawić wymienione czyny bez kary.</p>
<p>Linki:</p>
<p><u>Tekst wyroku:</u></p> <p>http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72341&sessionId=25328931&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. francuski)</p>

Wyrok ETPC
10 marca 2009 r.
sygn. 3002/03 i 23676/03
Times Newspapers Ltd (nr 1 i 2) przeciwko Wielkiej Brytanii

Sentencja (jednogłośnie):

Brak naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Archiwa internetowe przyczyniają się w istotnym stopniu do zachowywania i udostępniania wiadomości i informacji. Wspomniane archiwa pełnią ważną rolę w edukacji i badaniach historycznych, zwłaszcza że są łatwo dostępne dla każdego i zasadniczo nieodpłatne.
2. Choć podstawową funkcją prasy w demokracji jest działanie w charakterze „publicznego psa stróżującego” (*public watchdog*), pełni ona także inną ważną rolę, mianowicie prowadzenie i udostępnianie opinii publicznej archiwów wiadomości, które zostały wcześniej dostarczone. Margines swobody państwa w ustalaniu równowagi między konkurencyjnymi prawami jest szerszy w odniesieniu do archiwów relacjonujących przeszłe zdarzenia, niż w wypadku relacjonowania bieżących wydarzeń. Obowiązek prasy działania zgodnie z wymogami odpowiedzialnego dziennikarstwa jest bardziej rygorystyczny w braku pilności publikacji materiału informacyjnego.
3. W niniejszej sprawie archiwum internetowe było prowadzone przez skarżącego wydawcę dziennika *The Times*. Wymaganie opatrzenia spornego artykułu znajdującego się w archiwum internetowym stosownym zastrzeżeniem, w sytuacji gdy wydawca został poinformowany o wszczęciu postępowania o zniesławienie w związku z tym samym artykułem opublikowanym w prasie drukowanej, nie stanowi nieproporcjonalnej ingerencji w wolność wypowiedzi. Nie doszło do ingerencji w art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24796&sessionId=25605105&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

10

Wyrok ETPC
10 marca 2009 r.
sygn. 37496/04
Igual Coll przeciwko Hiszpanii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 ust. 2 EKPC
(domniemanie niewinności)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Jeśli w sprawie karnej w pierwszej instancji odbyła się publiczna rozprawa, brak takiej rozprawy przed sądem odwoławczym może być uzasadniony specyfiką postępowania odwoławczego. Specyfika ta może wynikać z natury systemu odwołań, z zakresu kompetencji sądu odwoławczego, sposobu w jaki interesy skarżącego były faktycznie zaprezentowane i chronione przed sądem odwoławczym, oraz z charakteru zagadnień, które wymieniony sąd rozstrzyga. Jeśli jednak sąd odwoławczy ma za zadanie rozpoznać sprawę co do faktów i co do prawa, oraz zbadać kwestię winy lub niewinności, z uwagi na wymogi rzetelności procesu sądowego powinien to uczynić dokonując bezpośredniej oceny dowodów przedstawionych osobiście przez oskarżonego, który nie przyznaje się do popełnienia przestępstwa.
2. Rozpoznający sprawę sąd odwoławczy nie ograniczył się do przeprowadzenia odmiennej oceny prawnej całości elementów obiektywnych sprawy, lecz dokonał na nowo oceny faktów uznanych za dowiedzione w pierwszej instancji (w szczególności zamiar i zachowanie oskarżonego). Wykracza to poza rozważania dotyczące kwestii czysto prawnych. W konsekwencji należy uznać, że sąd odwoławczy rozpoznał sprawę co do faktów i co do prawa.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72330&sessionId=25605105&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

11

Wyrok ETPC (wielka izba)
10 marca 2009 r.
sygn. 4378/02
Bykov przeciwko Rosji

Sentencja:

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania) –
jednogłośnie
Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) – jednogłośnie

Brak naruszenia art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) – 11 głosami
przeciwko 6
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Wymóg „zgodności z prawem” (z ustawą) ingerencji w prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 8 ust. 2 EKPC) odnosi się także do jakości prawa i oznacza, że regulacja krajowa powinna respektować zasadę rządów prawa wyraźnie wymienioną w preambule do EKPC. Prawo krajowe musi przewidywać środki prawnej ochrony przed arbitralną ingerencją władzy publicznej (w niniejszej sprawie: policji) w prawa chronione na mocy art. 8 ust. 1 EKPC. Prawo krajowe powinno być na tyle precyzyjne, aby wskazywać obywatelom okoliczności i warunki w jakich władze publiczne są upoważnione do dokonywania niejawnnej inwigilacji. Stosowanie w praktyce niejawnnej inwigilacji w odniesieniu do komunikacji nie jest poddane kontroli przez jednostki, których inwigilacja dotyczy, ani przez opinię publiczną. Z tego względu zasada rządów prawa zakazuje przyznawania władzy wykonawczej lub sądom nieskrępowanej kompetencji w odniesieniu do opisanych kwestii. Przepisy krajowe muszą z dostateczną precyzją określać zakres kompetencji powierzanej władzom krajowym i sposób jej wykonywania – tak aby zapewnić jednostce odpowiednią ochronę przed arbitralną ingerencją władz.
2. Powyższe zasady znajdują zastosowanie także do stosowania radiowego urządzenia podsłuchowego, którego charakter i stopień ingerencji w prawa gwarantowane Konwencją są praktycznie takie same, jak w wypadku podsłuchu telefonicznego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24767&sessionId=25669720&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72313&sessionId=25669720&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

12

Wyrok ETPC
5 marca 2009 r.
sygn. 77144/01 i 35493/05
Colak i Tsakiridis przeciwko Niemcom

Sentencja:

Brak naruszenia art. 2 ust. 1 EKPC (prawo do życia) – jednogłośnie
Brak naruszenia art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) – 6 głosami
przeciwko 1
Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) –
jednogłośnie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zdarzenie, którego następstwem nie jest śmierć, tylko w wyjątkowych wypadkach może stanowić naruszenie art. 2 EKPC (prawo do życia). Dotyczy to śmiertelnych chorób.

W niniejszej sprawie (zakażenie wirusem HIV) pojawia się kwestia ochrony życia skarżącej.

2. Skarżąca wystąpiła z powództwem cywilnym o zadośćuczynienie przeciwko lekarzowi, który nie poinformował jej o tym, że jej partner chorował na AIDS. Rozpatrujący apelację sąd niemiecki uznał, że lekarz uchybił obowiązkowi zawodowemu nie informując skarżącą o chorobie jej partnera, który sprzeciwił się ujawnianiu wspomnianej informacji. Sąd orzekł jednak, że zachowanie lekarza nie jest rażącym błędem w leczeniu (*gross error in treatment*). Lekarz nie zlekceważył bowiem ślepo standardów medycznych, lecz przypisał zbyt wielkie znaczenie tajemnicy lekarskiej w procesie ważenia pozostających w konflikcie interesów. W takiej sytuacji na skarżącą spoczywał ciężar wykazania, że zaraziła się wirusem HIV po tym, jak lekarz dowiedział się o chorobie jej partnera. Stanowisko sądu apelacyjnego, zgodnie z którym nie doszło do rażącego błędu w leczeniu i w związku z tym nie było podstaw do odwrócenia ciężaru dowodu, nie wydaje się niezgodne z duchem art. 2 EKPC. Nie wyklucza to możliwości stosowania wyższego standardu staranności lekarskiej po wyjaśnieniu we wspomnianym orzeczeniu kwestii obowiązków lekarskich w sytuacjach takich, jak w niniejszej sprawie. Nie doszło do naruszenia art. 2 EKPC (prawo do życia) ani art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24761&sessionId=25669720&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

13

Wyroki ETPC

5 marca 2009 r.

sygn. 13353/05 oraz 26935/05

Hachette Filipacchi Presse Automobile i Dupuy przeciwko Francji
Société de Conception de Presse et d'Édition i Ponson przeciwko Francji

Sentencja (jednogłośnie):

Brak naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)

Brak naruszenia art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 10 EKPC
(wolność wypowiedzi)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Skarżący zostali skazani na karę grzywny za publikację zdjęć przedstawiających logo marek papierosów. Celem ingerencji była ochrona zdrowia publicznego. Ograniczenie reklamy tytoniu i produktów tytoniowych jest osiłą globalnej strategii walki z plagą społeczną zatrucia tytoniem. Względem na zdrowie publiczne, którego dotyczą stosowne regulacje krajowe i wspólnotowe, może mieć pierwszeństwo w stosunku do racji ekonomicznych, a nawet niektórych praw podstawowych, takich jak wolność wypowiedzi. Istnieje konsensus europejski w zakresie woli ścisłej reglamentacji reklamy tytoniu.
2. Wobec skarżących orzeczono grzywnę w wysokości 30.000 EUR (w drugiej sprawie:

20.000 EUR) oraz odszkodowanie w wysokości 10.000 EUR. Kwoty te są niebagatelne; należy je jednak odnieść do dochodów czasopisma o dużym nakładzie, jak w niniejszej sprawie. Ze względu na wagę ochrony zdrowia publicznego oraz konieczność zwalczania palenia tytoniu, jak również istnienie konsensu europejskiego w kwestii zakazu reklamy tytoniu, ETPC uznaje, że ograniczenie wolności wypowiedzi było proporcjonalne do realizowanego celu.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72311&sessionId=25710739&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

14

Wyrok ETPC
3 marca 2009 r.
sygn. 37976/06
Hilgartner przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
4 lata, 6 miesięcy i 8 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24757&sessionId=25710739&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)